

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an20 coroane.

Pe jumătate de an10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Reasumare și propuneri*).

(I. C.) Problema îmbunătățirii sorții materiale a preoților a fost apreciată, din puncte deosebite de plecare...

In cele următoare vom încerca să reasumăm ideile ivite în această chestiune, reținând dintr'însele ce ni-se pare bun și înlăturând ce ni-se pare unilateral sau greșit. La urmă, pe temeiul acesta, vom face unele propuneri.

Preoțimea românească a avut, cum s'a constatat de atâtea ori, o soarte mășteră. Dimpotrivă, preoțimea altor confesiuni, bucurându-se de felurite privilegii și scutiri, eră pusă la adăpost de grijile traiului zilnic, și se putea prin urmare dedica în dragă voie misiunii sale sfinte.

Preotul român, dealungul veacurilor, și duce traiul sub povara, care îl leagă de glie, și-l împiedecă de a se ridica spre țintele înalte.

Cârmuitorii țării nu se prea gândeau să iee măsuri de îndreptare în favoarea situației materiale a preoților noștri.

Zadarnice rămân străduințele capilor bisericești de a mijloci dela stăpâniri îmbunătățire pe seama noastră. Astfel preoțimea trebuie să se mărginească la darurile de bună voie ale credincioșilor, la smeritele fărâmituri, destul de nesigure, cum sunt ele până în ziua de astăzi.

Abia pe la anul 1898 s'a milostivit guvernul țării a da preoțimei noastre un mic ajutor, din vistieria statului, sub numirea de congruă.

Această regulare a venitelor preoțești s'a făcut dela început greșită, împărțind preoțimea noastră în două clase de salarizare, în preoți cu întregire până la 1600 coroane, în care sumă sunt socotite: tot filerul stolar și venitul fiecărui petec de pământ.

Prin această împărțire, preoții cu cvalificație inferioară se simțeau nedreptățiți: căci trebuind să poarte același oficiu și aceleași greutăți de existență ca ceilalți preoți cu cvalificație formală mai mare, totuși să nu fie egal retribuiți!

In anul 1909 ministrul de culte înzestrea țara, — pe lângă cunoscuta lege școlară — cu articolul de lege XIII despre întregirea venitelor parohiale. Dar prin acest articol de lege, de fapt nu se îmbunătățesc venitele preoților, ci se micșorează. Bunăoară: Preoți deplin cvalificați, dacă au avut nenorocul să ocupe o parohie care a

fost înainte ocupată de un preot cu întregire de 800 cor., preotul nostru deplin cvalificat tot numai 800 cor. primește ca venit congrual, condiționând întregirea la 1600 cor. de numărul sufletelor din parohia respectivă și de ajutorul de 400 cor. votat de aceeași parohie, pentru că apoi și statul să mai deie 400 cor., întregindu-se suma la 1600 cor. La urma urmelor preotul nostru se alege cu o întregire de 1200 coroane, deoarece sau statul, sau parohia îi rămâne de comun datoare cu 400 coroane, cari de obicei numai pe hârtie se votează. De aici urmează, că dela 1909 încoace avem nu două, ci trei clase de salarizare: cu 1600, cu 1200 și cu 800 coroane.

Nu după mult timp guvernul țării vine cu un nou proiect de lege despre cvincvenalele preoțimii. Dar totuși împărțirea preoțimii în clase rămâne neschimbată. Preoții cu venite mai mari primesc cvincvenalii complete, iar cei cu congruă mică primesc câte $\frac{1}{4}$ și câte $\frac{1}{2}$ de cvincvenal.

*

Se cere neapărat și fără întârziere o aducere la stare dreaptă și mai omenoasă a lucrurilor ce ne privesc.

Trebue să căutăm calea adevărată, prin care vom putea ajunge la ceea ce de mult timp cerem, și nu ni se dă.

Greutățile zilelor nu ne îngăduie să trăim din puținele fărâmituri dela stat și din crețarul dela miruit și botez, din slujbe remunerate cu sume de 20 fileri și 40 fileri.

Să ni-se îngăduie a arăta, în cele următoare, factorii dela cari suntem în drept să așteptăm îmbunătățirea dotațiunilor ce ni-se cuvin. Acei factori sunt: statul, biserica și comuna politică.

Statul, în primul loc, este chemat a regulă din nou dotațiunea preoțimii, întocmai ca a celorlalți slujbași. Aceasta se poate face prin abrogarea articolelor de lege din 1909 și 1913, cât mai vârtos prin respectarea articolului XX al legilor din 1848, dându-se bisericii noastre ceea ce este în drept să primească, pentru serviciile aduse prin slujitorii săi, cari propagă ordinea și morala între credincioși.

Ne rugăm deci și cerem, ca bisericii noastre să i-se facă parte de ajutoare în raport cu numărul sufletelor sale.

Reprezentanța mitropoliei noastre, să fie pătrunsă de convingerea, că preoțimea dorește îndreptarea situației sale materiale prin intervenirea la locuri competente.

Al doilea factor care trebuie să se îngrijească de existența noastră este biserica

însaș și poporul pe care îl servim și de care ne îngrijim.

S'ar putea oare, ca poporul care a jertfit în anii trecuți pentru ridicarea de clădiri pompoase bisericești și școlare, pentru salarizarea învățătorilor, — să nu fie în stare a jertfi pentru preoțime, pentru factorul hotărîtor în viața bisericească și culturală? Aceasta n'o putem admite.

De aceea suntem de părere și am propune, ca autoritatea bisericească să hotărască prin concluz sinodal, ca fiecare biserică să înființeze de urgență un fond parohial, cu o sumă anumită. La acest fond fiecare credincios să contribuie anual cu un arunc progresiv, bunăoară să fie repartizete pe credincioși în 3 clase: 10, 6 și 3 coroane. Din aruncul acesta să se încaseze anual dela 500 coroane în sus la fondul numit „pentru ajutorarea preoților“, care să fie administrat de epitropia protopresbiterală, de unde se vor împărți ajutoarele, normate după concluze aduse de autoritatea bisericească, luând de bază contribuțiile din respectivele comune bisericești.

Rămâne acum, ca în sinoadele protopresbiterale să se reguleze stola în raport cu valoarea banilor de azi. Uniformizarea să fie făcută după protopresbiterate, ceea ce cade în competența fiecărui protopresbiter în deosebi.

Deoarece zilele de lucru și ferdela de grâu și cucuruz sunt retribuție de căpetenie, să se presteze în natură, și numai în caz extrem să fie taxate după prețul care de prezent este în aceeaș comună.

Tot aci să fie normat relutul de cvartir pentru preoții fără case parohiale.

Sunt în deobște cunoscute mizeriile, ce le îndură preoții, cari neavând casă parohială, sunt necesați a locui în case necorâspunzătoare, sau apoi sunt siliți a întregi din al lor relutul de cvartir de 100 cor., pe care îl primesc dela stat, la suma de 300—400 cor. Legile mai nouă cer pentru orice funcționar locuința în natură sau bani de cvartir. Deci relutul de cvartir pentru preoți să fie urcat dela stat sau dela biserică la cel puțin 400 coroane.

Al treilea factor care ar trebui să concurgă la ajutorarea preoților, este comuna politică. Căci preotul ca propovăduitorul celor bune și susținătorul ordinii morale, contribuie în mod firesc la înaintarea comunei pe teren social și cultural.

Pe temeiul legilor fiecare comună politică a fost obligată a tăia din hotarul comunei un loc anumit, care să servească preotului ca eclejie sau grădină parohială.

*) La dorința autorului reproducem acest articol din Nr.-ul 16 al „T. R.“

In diecezele Aradului și Caransebeșului fiecare preot are eclejie dela 30 jug. pământ în sus, pe când în părțile ardelenene cea mai mare eclejie este de 20 jug. pământ, — cele mai multe parohii însă n'au petec de loc ca preotul să-l poată folosi ca grădină de legumi. In timpurile de azi se cere ca fiecare preot să-și aibă gospodăria; altfel cu tot ajutorul dela stat, dimpreună cu stola nu se poate susține, dacă n'are venite câștigate prin alte ocupațiuni.

Acești 3 factori, statul, comuna bisericască și comuna politică, pot și trebuie să contribuie în armonie la îmbunătățirea sortii materiale a preoțimii, dacă nu le lipsește bunăvoința.

Preoțimea astfel pusă la adăpostul grijilor zilnice se va dedica cu trup cu suflet chemării sale.

Nădăjduim că mai marii noștri vor lua în dreaptă considerare cerințele expuse și vor da deslegare norocoasă problemei ce ne preocupă.

Zile triste din viața lui Moise Nicoară.

1815—1825

(Urmare).

In starea asta sufletească trece încet iarna. Intr'aceea se mutase iarăș la Arad, între acei cari nu întrelăsau ocazia, ca să-i amărăscă zilele cu tot felul de șicane mărunte și uneltiri netrebnice. Vicecomitele substitut Bitó îl întâmpină: „Ce a fi, dacă judele nemîșesc (Nicoară încă era „nemîș”) te întreabă: „ce lucruri d-ta în Arad și cu ce te ocupi?” căci poliția e alta acuma nu ca în timpurile de demult și d-ta nu ești domiciliat în acest comitat”. (Giula e în cott. Bichiș) — „Curioasă afacere”, răspunde Nicoară, „când eu nicăiera nu sunt așa de bine cunoscut ca aceea, și nu am dat absolut nici un motiv de a-mi putea fi oprită, pe dreptate, petrecerea mea aici sau aiea ori unde în țara aceasta”. — „Nu, nu aceasta”, zise Bitó, „ci eu te fac atent, pentrucă ar putea obveni dacă mai stai mult pe aci. Ce gândești, ce ar putea răspunde judele, dacă administratorul Putnic — ori și alți Sârbi — ar zice: „Ce caută acest Nicoară aci? eu vreau să plece de aci, căci eu trebuie să-i supraveghez pentrucă îmi sunt dați mie în grijă și trebuie să-mi împlinesc oficiul, apoi eu nu pot

păstra ordinea și buna stare câtă vreme acela e aici”. Nicoară răspunde, nu revoltat ci trist de astădată: „N'as crede să fie (Putnic) așa inimă de iepure, încât să se teamă de neputinciosul de mine, dupăce acum toți stau la dispoziția lui, pe mine însă nici nu mă caută măcar, (nec ospiciunt) mă ocolesc, fug de mine, și nu convin cu nimenea în afară de agendele oficioase. Să fie el (Putnic) bun și drept — și spre a fi aceasta are toate mijloacele — și va vedea că nu are să se teamă de nimeni”.

Cu întâpături de acestea îl întâmpină și unul și altul și nu-i lasă nici măcar liniștea nenorocirii lui. Așa i-au măcinat, zi de zi, rezistența sufletului, pânăce — la o nouă isbucnire de indignare — se clăti într'insul cumpăna judecării clare a lucrurilor. Cum se poate ca intențiile cele mai luminoase să te arunce în cea mai neagră nenorocire? Unde e atunci în lume dreptatea, în care el credeă mai mult decât în viață? De câte ori ajungea acli, în mintea lui căscă o prăpastie, și negurile ei îi înghit; în clipe de aceastea, lumina judecării.

Nicoară n'a înțeles niciodată, că adevărul și dreptatea nu sunt din lumea aceasta și nu-și pot face cale în lumea noastră omenească decât numai cu jertfă omenească. De acea se revoltă, când vede că pentru binele ce l-a avut în suflet, el trebuie să bea păharul și săducă crucea suferințelor. Sufletul lui nu a avut puterea de a prevedea nenorocirile pe cari el le-a provocat nici aceea de a le înfruntă cu mândrie și dispret (ca de exemplu un Șincai); el așteptă răsplată dreaptă intențiilor bune, de aceea se tulbură în fața desiluziilor crude, cari îl isbesc.

Această tulburare ce prindea rădăcină în sufletul lui Nicoară, se vădește hotărît, când o nouă isbucnire de revoltă sufletească îl împinge să scrie un interminabil recurs plin de invinuirii aspre — împăratului; o adevărată acuză în numele dreptății eterne.

(Va urmă.)

D. Ioanovicu.

INFORMAȚIUNI.

Instituire. Dl. Dr. Gheorghe Costa e instituit — cu începere dela 2/15 Martie — de al doilea referent în senatul episcopesc al Consistorului din Arad.

Hirotoniri. P. S. Sa părintele episcop diecezan Ioan I. Papp, a binevoit a hirotoni întru presbiteri: în 3/16 Martie pe candidatul Nicolae Dicu, instituit de administrator parohial în Slătina, iar în 4/17 Martie pe alesul paroh în Bara Alexa Puta.

† Octavian Bonfiniu-Banfi, preot, profesor gimnazial în Blaj, a răposat în 8 Martie n. a. c.,

Oameni și lucruri din Beiușul românesc.

II. Invățătorii și activitatea lor. — Iniințarea școlaeli din Beiuș.

De Senin.

2. Invățătorul ca și până acum și de aici înainte va avea afară de stoalele cantonale un salariu de 60 Rfl. și 12 măji metrice de grâu.

3. Pentru încălzirea locuinții invățătorului și a salei de învățământ se va da din pădurea domnească 6 stânjeni de lemne aduse în curtea școlaeli. (Arh. com. Bihor Nr. 62 fasc. XII—1788.)

Dar poporul nu primește prima condițiune, zicând, că cei mai mulți fiind meseriași n'au vite de tras, prin urmare nu se pot obliga la lucrul cu ziua, cei ce nu sunt meseriași sunt oameni săraci, cari de asemenea nu pot fi constrânși la obligamente, ce sunt peste puterile lor.

Au înaintat deci la 9 Aprilie 1788 apelată la comitat. Din noua pertractare ce s'a făcut asupra apelatei reiese însă că contra condițiilor au avut de obiecționat numai reformații, pe motiv, că ei au școala lor proprie și nu pot fi obligați la susținerea unei școlaeli străine. Nici n'au scris nici acum contractul, ci numai locuitorii de ritul oriental și catolic.

Din actele de care dispunem se poate constata, că pe acele vremuri în Beiuș erau puternici și stăpânitori pe lângă Românii ortodocși și reformații. In mâna lor erau destinele orașului. Toate dările și sarcinile însă cădeau asupra Românilor.

Pilda reformatilor de a se îngriji numai de școala lor, a fost urmată cu doi ani în urmă, și de romano-catolici. Și ei se grupează în jurul unei școli a lor proprie, care e edificată și va fi renovată de domnul de pământ.

Pretind deci, ca din cassa orașului să se dea plată de 60 Rfl. 6 cubule grâu și 6 stânjeni lemne de foc. atât invățătorului romano-catolic, cât și celui reformat. Excepționează însă ca și Românii de ambele confesiuni să fie împărțâți în părți egale de această plată pentru invățătorii lor, ci să se dea plată numai pentru invățătorul dela școala mixtă, nu și pentru cel dela școala greacă, pe motiv, că una e susținută de domnul de pământ și de satele din jurul orașului, iar cealaltă este exclusiv confesională, și legea vorbește de școli naționale și nu de cele confesionale¹⁾. Apoi spun, că Românii cercetează mai mult școala reformată și romano-catolică.

Românii la din contră susțin, că reformații și romano-catolicii nu sunt avizați la așa ajutor, fiindcă au pământ, iar dările și greutățile le supoartă Românii. De școala greacă încă nu se pot lipsi, fiindcă este necesară pentru comercianți.

Cum s'a tranșat aceasta afacere din partea comitatului, nu se știe. Fapt e, că până în ziua de azi invățătorul gr.-or. încă primește o leafă oarecare dela oraș.

Școala greacă se pare că eră o școală cu totul deosebită de celelalte școli naționale, vorba fiind să pregătească viitorii comercianți și me-

¹⁾ Arhiva cottului Bihor Nr. 27 fasc. VII 1791.

în al 62-lea an al etății și al 36-lea al serviciului său de dascăl harnic. Odihnească în pace!

Dar. Dl. Pavel Rotariu, avocat în Timișoara, a dăruit protopopiatului din Timișoara întreaga sa bibliotecă, constătătoare din numeroase volume de opuri literare și științifice.

Arestarea unui vrăjitor. In Pâncota a fost descoperit în zilele aceste un vrăjitor primejdios, care ani de zile înșelă populația credulă cu diferite vrăji și medicene de casă, pe cari le vindea cu prețuri enorme. Dintre numeroșii pacienți ce-i avea, Florea Bogdan a cumpărat dela el 2 tuburi de unsoare cu 160 cor. și conform sfatului vrăjitorului seara s'a uns cu ea pe corp. Asemenea a făcut și Ioan Mariș. Imediat după folosință i-au apucat însă niște dureri enorme și până dimineața muriră între chinuri grozave, amândoi. Aflând notarul despre „vindecările” vrăjitorului a avizat jandarmeria, care a arestat imediat șarlatanul.

Dimiterea glotașilor de 49, 50 și 51 ani din serviciul armatei. Răspunzând la o interpelație, adresată în parlamentul austriac, a răspuns ministrul de Landwehr Czapp, că în urma pertractărilor avute cu ministrul de război Stöger-Seiner și miuistrul de honvezi Szurmaj, se vor dimiti din serviciul armatei cele trei contingente mai bătrâne și anume cele din 1867, 1868 și 1869. Dimiterea se va face treptat în 3 rate: în 16 Martie, 16 Iunie și 16 Septembrie, începând cu contingentele bătrâne. Totodată a promis, că atât contingentele aceste, cât și contingentele din 1865 și 1866 nu vor mai fi chemate sub arme.

Limitarea folosirii hârtiei. Foia oficioasă aduce ordinațiunea, în care provoacă toți proprietarii de jurnale, ca până la 31 Martie să anunțe la centrala de hârtie cantitatea de hârtie, ce a folosit-o în anul 1917, de câte ori și în câți numeri apare și de unde a procurat până acum hârtia. Totodată stabilește ordinațiunea mărimea maximală a foi, și dispune, că înființarea ziarelor noi este oprită.

Ață din oțel. In urma lipsei generale în materialul de fabricat ața, s'au făcut experimente cu ața de hârtie; dar nu corespunde, fiind groasă, slabă și scumpă. Mai mult promite încercarea de a fabrica ață din oțel. Aici s'au obținut rezultate multămitoare. Ața se face din fir de oțel răsucit la diferite grosimi. Se poate întrebuiți și la cusutul articolelor celor mai fine.

Nu se mai bate toba. In urma unui ordin dat de comanda armatei, se desființează baterea tobei obișnuită la infanteria armatei noastre.

Mulțămită. Subscrisa direcțiune mulțămește în numele tinerimii dela acest institut dlui primar din Curtici, *Ilie Don*, care a binevoit să

seriași. De aceea cine intră în această școală trebuie să producă certificat, că a absolvat școlaelle elementare, știu ceti și scrie bine. Dar se poate că ea a fost pentru Grecii romanizați ori Românii macedoneni, cari s'au așezat aici să facă comerț. Știm, că la biserica orientală multă vreme s'a cântat și în grecește unele răspunsuri din sfânta liturghie.

Cu ocaziunea cercetării școlaelor în 1788 inspectorul George Tokodi constată că la școala națională din Beiuș frecventările se fac foarte neregulate.

II.

Mulți vor crede, că școala mixtă despre care am amintit aici va fi a gr.-catolicilor, rămânând pentru gr.-or. cea grecească. Ar fi o părere greșită. Școala a fost proprietatea ortodocșilor și s'a numit mixtă fiindcă o cercetau și elevii gr.-cat. Cred, că și gr.-cat. au contribuit la susținerea ei. Că părerea mea are temei, mă provoc la conscrierea școlaelor neunite întocmită respective iscalită de vicenotarul Nicolae Detrich¹⁾. El arată satele unde sunt școli districtuale, arătând totodată și satele unde uniții n'au școle. Despre cea districtuală gr.-or. din Beiuș zice că e mixtă, în stare bună, edificiul e nou, și din material tare, totodată încheptătoare pentru 70—80 de băieți.

(Va urmă.)

¹⁾ Archiv. ctt. Bihor 14 fasc. VI—1816.

dăruiască fondului tinerimei frumoasa sumă de una sută (100) coroane. Dumnezeu răsplătească marinosului dăruitor cu darurile sale îmbelșugate. Arad, la 6 Martie 1918. — *Direcțiunea institutului pedagogic-teologic.*

BIBLIOGRAFII.

„Biblioteca Semănătorul“. In lipsa totală a unei lecturi sănătoase și potrivite în aceste zile, *Librăria Diecezană din Arad* a scos de sub tipar 30 de broșuri sub titlul „Biblioteca Semănătorul“, publicând operele celor mai cunoscuți autori dela noi. In aceasta bibliotecă de popularizare sunt adunate articole vrednice de citit răsfire prin diferite reviste și ziare. Ieftinătatea broșurilor pe deoparte, numele autorilor pe de altă parte, precum și eleganța cu care sunt executate aceste broșuri, sunt garanța lățirii lor în pături cât mai largi ale poporului nostru.

Până acum au apărut următorii numeri:

Numărul 40 fileri.

- Nr. 1. *Alexandru Ciura*: Frații schițe din războiu.
 Nr. 2. *Victor Stanciu*: Cuib de rândunică și alte schițe de popularizare științifică.
 Nr. 3. *Ion Agârbiceanu*: Din viața preotească schițe.
 Nr. 4. *Dr. Ioan Lupăș*: Din trecutul ziaristicii românești.
 Nr. 5. *Dr. Ion Mateiu*: Școală și educație pagini ardelenesti.
 Nr. 6. *Al. S. Jorga*: La chestiunea industriei noastre.
 Nr. 7. *Ion Clopoșel*: Însemnări pe răboi.
 Nr. 8. *I. Barac*: Pitelea Gâscariu sau Paradigma leșului, mult curioasă și în stihuri alcătuită.
 Nr. 9-10. *Mihail Gașpar*: Blăstăm de mamă roman.
 Nr. 11. *Victor Stanciu*: Plantele de leac.
 Nr. 12. *Emil Isac*: Ardealule, Ardealule bătrân.
 Nr. 13. *Grazia Delledda*: La stână și Ispita, schițe trad. de C. Mușlea.
 Nr. 14. *I. Băilă*: Insurăm pe Victor și Pe povârniș.
 Nr. 15. *Dr. Ioan Lupăș*: Luptători pentru lumină.
 Nr. 16. *Dr. Al. Borza*: Din lumea plantelor.
 Nr. 17. *Ioan Georgescu*: Dovezi nouă pentru adevăruri vechi.
 Nr. 18. *Gavril Todica*: Zări din univers.
 Nr. 19. *Dr. I. S.*: Patimile și moartea Domnului.
 Nr. 20. *Wildenbruch*: Lacrimile copiilor.
 Nr. 21. *V. Stanciu*: Poezii populare din războiu.

Numărul 60 fileri.

- Nr. 22. *Colinde, cântece de stea și cântecele irozilor*.
 Nr. 23-25. *M. Emînescu*: Poezii.
 Nr. 26. *Al. Ciura*: „Scrisoare în ceealaltă lume“, schițe din războiu.
 Nr. 27-28. *Ion Clopoșel*: *Antologia scriitorilor români dela 1821 încoace*. (G. Lazar, G. Asachi, Ioan Eliade Rădulescu, Barbu Paris Mumuleanu, Al. Hrisoverghi, D. Petrino, Al. Depărățeanu, N. Nicolescu, Const. Stamati, Vasilie Cârlova, Antioh Cantemir, Dimitrie Tichindeal, Alexandru Donici, Grigorie Alexandrescu, Anton Pan, Dimitrie Bolintineanu, Alexandru Sihleanu, Gheorghe Barițiu, Andreiu Șaguna, Timoteiu Cipariu).
 Nr. 29-30. *Ion Clopoșel*: *Antologia scriitorilor români dela 1821 încoace*. (Mihail Cogălniceanu, Vasile Alecsandri, Nicolae Bălcescu, Ion Ghica, Alexandru I. Odobescu, Constantin Negruzzi, Gheorghe Panu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, C. A. Rosetti, Cesar Boliac).

„Biblioteca Semănătorul“ se va continua, așa încât pentru toți intelectualii noștri este o datorință elementară să-și aboneze și procure aceasta revistă enciclopedică, un bun început pentru biblioteca oricărei familii.

Se poate procura dela toate librăriile dela noi, precum și dela librăria editoare: Librăria diecezană din Arad. Str. Deák Ferencz.

Poșta redacției.

Raportor: Vinga. Am primit. Se va publica în numărul viitor. Vă mulțămim pentru atențiune și sprijinul valoros.

Orade. Public cu plăcere. In lipsă de spațiu însă începând cu numărul viitor. Aștept și continuarea. Vă rog să primiți sincere mulțămite și salutări frățești.

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.

Nr. 864/1918.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul Vinga se publică concurs cu termen de 30 zile, computate dela prima zi, ce urmează după publicare în organul oficial „Biserica și Școala“ cu emolumentele:

- I. Dela parohia centrală Vinga:
 - a) sesiunea apartinătoare parohiei protopresbiterale;
 - b) beneficiul casei parohiale, de a cărei reparare se îngrijește comuna bisericească.
 - c) stolele legale;
 - d) întregirea dela stat conform legilor în vigoare.
- II. Din protopresbiterat:
 - a) Retribuțiunea dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în suma ce o va stabili sinodul eparhial;
 - b) birul protopopesc legal dela preoții din tract;
 - c) diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodale;
 - d) speșele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 62 din 1914.
 - e) Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială se vor suportă în chipul de până aci.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să substearnă subscrisului Consistorului recusele lor instruite cu documentele de cvalificațiune, prescrisă în §-ul 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au cvalificațiunea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțămitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 26 Februarie (11 Martie) 1918. *Consistorul gr.-or. român din Arad.*

—□— 2—3

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de paroh din Chișirid (Kisüröd), se publică concurs din nou, cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan.

Parohia este de clasa a II-a.

Venitele sunt următoarele:

1. Casa parohială cu grădină.
2. Folosința unei sesiuni parohiale (32 iugh. catastrale).
3. Dreptul de pășunat și pădure ce revine după pământul parohial.
4. Birul preoțesc dela fiecare număr de casă cu pământ câte o măsură (30 litre) de grâu, iar dela cei fără pământ 30 litre cucuruz sfărmat sau prețul curent al acelora.
5. Ștoalele îndatinate.
6. Întregirea dela stat, fără s'o garanteze parohia.

Contribuțiunea după pământ o va suportă jumătate parohul, jumătate biserica. Preotul va avea să catehizeze regulat, fără să pretindă pentru aceasta onor delat parohie.

Reflectanții au a se prezenta în termenul concursual — cu observarea prescrișelor Regulamentului în vigoare — în vre-o Duminecă în sf. biserică pentru a-și dovedi capabilitatea în cântări, tipic și oratorie.

Concursele ajustate sunt a se adresa comitetului parohial din Chișirid, și a se înainta — cu documentele originale — la P. O. oficiu protopopesc ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andrieu Horvath* m. p. protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Conform ordinului Ver eratului Consistor Nr. 297/1918 pentru îndeplinirea postului vacant de învățătoare la școala gr.-or. română din **Toracul-mic** (Kistárnok), se publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios diecezan „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salarul prescris de art. de lege XVI din 1913, din care comuna bisericească garantează salar până la suma de 1400 coroane, iar com-

petințele dela suma aceasta în sus sunt asigurate dela stat prin rezoluțiunea ministerială Nr. 171.228/1916.

2. Bani de cortel 240 coroane.

3. Pentru participarea la conferințele învățătoarești 30 coroane.

4. Aleasa învățătoare va propune lucrul de mână, atât în clasele care le conduce, cât și în școala de repetiție, având a conduce elevele la sf. biserică în Dumineci și sărbători și a le supraveghia. Tot astfel va trebui să propună și cântarea bisericească în clasele sale aleasa învățătoare.

5. Comuna bisericească se obligă de a văruia sala de învățământ atât pe dinafară, cât și pe dinlăuntru. Și în cazul că va da eventual învățătoarei cortel în natură, va văruia acest cortel numai pe dinafară.

6. Recusele adresate comitetului parohial gr.-or. român din Toracul-mic (Kistárnok) și ajustate cu: 1. Extras de botez din matricula bisericească. 2. Diploma de învățătoare. 3. Certificat de apartinență. 4. Eventuale atestate despre serviciul prestat: sunt a se înainta Preaonoratului oficiu protopopesc gr.-or. român în B.-Comloș (Nagykomlós).

Reflectantele vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Toracul-mic, pentru a face cunoștință cu poporul.

Din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. din Toracul-mic (Kistárnok) ținută la 14/27 Octomvrie 1917.

Petru Cira, președintele comitetului parohial, *Teodor Balaș*, notarul comitetului parohial.

In conțelegere cu: *Dr. Stefan Cioroianu*, administrator protopopesc.

—□—

3—3

In conformitate cu rez. Cons. Nr. 2721/917 se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Bodești** (Bozásd) cu termen de 30 zile dela prima publicare a organului oficios „Biserica și Școala“, pe lângă următorul beneficiu:

1. Sesia parohială, după carea alesul va plăti contribuția.
2. Casa parohială.
3. Ștoalele legale.

Alesul va avea să catehizeze la școala de acolo, fără alta remunerație.

Parohia este de cl. I, dar se admit la concurs și cei cu cvalificație de cl. II-a

Reflectanții trebuie: 1. Să-și înainteze recusele oficiului protopresbiteral din Buteni. 2. Să se prezinte în sf. biserică din din Bodești, pe lângă observarea Reg § 33. 3. Inainte de a se prezenta în sf. biserică trebuie să avizeze oficiul protopresbiteral că are cvalificațiune prescrisă, iar de este din alta dieceză, să dovedească că are consensul Ven. Cons. din Arad sau a I. P. S. Sale episcopului nostru că poate recurge la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *F. Roxin*, ppresbiter.

□

3—3

Conform ordinului Ven. Consistor diecezan de datul 9/22 Noemvrie 1917, Nr. 4334/917, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului ee capelan temporal, cu drept de succesiune, pe lângă parohul Justin Dascal din **Micălaca**, cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Cel ce va fi ales: a) va beneficia jumătate din toate venitele parohiale, afară de întregirea dela stat, ce va rămâne și pe mai departe exclusiv a parohului; b) va suportă toate contribuțiile după venitele ce le are; c) se va îngriji de locnința pe speșele sale proprii; d) va catehiza în școala parohiei fără altă remunerațiune.

Parohia este de clasa primă și astfel doriții de a reflecta la acest post, recusele adresate comitetului parohial din Micălaca și ajustate cu documentele de cvalificațiune pentru parohii de clasa primă, conform concluzului Nr. 84/910, al Sinodului eparhial aradan, și cu at. stat despre eventualul serviciu pe terenul bisericesc-școlar. au să se înainteze oficiului protopresbiteral din Arad, în termenul concursual, în care restimp pe lângă încunoștințarea prealabilă a protopresbiterului și dovedirea, că întrunesc toate condițiunile concursului, vor avea să se prezinte la sf. biserică din loc, spre a-și arată dest. ritet-a în cele rituale și oratorie, iar încât vor fi din alta dieceză, vor avea să dovedească, că au consimțământul Consistorului, respective a episcopului diecezan.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Traian Vațian*, ppresbiter.

—□—

3—3

